

Kruiden, de stille kracht van het Begijnhof

Een kruidentuin is een plaats waar je geest tot rust komt. Dat schrijft de Bredase Cora van Beek in een boek over 'haar' Begijnhof.

door
Rosé Lokhoff
rose.lokhoff@bndestem.nl

Phaseolus vulgaris, oftewel het heilige boontje.

Cora van Beek is als bevoenster van het Begijnhof een bevoorrecht mens. En dat beseft ze ook, zoals te lezen valt in haar boekwerk *Ommuurd en afgeschermd, De stille kracht van het Begijnhof*. In meer dan honderd bladzijden beschrijft ze de kruiden met al hun geuren, kleuren en smaken. Met hier en daar een stukje geschiedenis, zoals over gifmengster Lucrezia Borgia, maar vooral ook over veel kruiden met een eigen verhaal.

Zoals absintalsem, beroemd om zijn geneeskracht en al genoemd op een Egyptische papyrusrol van omstreeks 1600 voor Christus. Absint komt uit het Grieks en betekent 'ongenoegen'. In de Bijbel is het symbool voor beproevingen en verdriet. Als lijkur was het in de negentiende eeuw zeer in de mode als aperitief, maar het giftige thujon dat erin zat, heeft tal van slachtoffers geëist. Aftakeling, verslaving en hallucinaties waren hun lot. Desalniettemin geeft Cora van Beek er wel een 'onschuldig' recept bij, met bladeren, bloemen, brande-

wijn en witte wijn. Dit soort extra's maakt het boekje leerzaam, leesbaar en afwisselend. Stichting Cultuurbehoud en Breda Promotions namen het initiatief.

Voorzitter van de stichting Barbara Putters-Op de Beek stak ook heel veel tijd in het verzamelen van de mooie verhalen, van onder anderen de tuinman Jan en Nico, de kruidenier, de bewoners van het hof, de archeologen en de stadsgidsen, geïllustreerd met foto's van Cees Janssens.

Een voorbeeld van de geschiedschrijving in het boekje: in de vroege middeleeuwen waren er nog zo weinig artsen dat mensen genoodzaakt waren naar kruidenvrouwen te gaan. Veel artsen, ook kwakzal-

vers en oplichters onder hen, waren jaloers op de invloed van deze vrouwen en probeerden hun werk in een kwaad daglicht te stellen. Dat was ook de reden waarom heksen – zoals ze toen ook wel werden genoemd – een zeer slechte naam kregen. En van de kerkelijke macht kwam zelfs de verordening dat kruiden pas werkzaam waren als zij op het altaar waren gewijd. De ooit aan goden toegewezen kruiden werden verdoemd: valeriaan werd duivelsklauw en het Sint-Janskruid werd duivelsdrek.

Maar gelukkig staat het Begijnhof vol met vriendelijke kruiden, zoals het rozenkransje, dat veel weg heeft van edelweiss. Alles aan de plant doet denken aan sierlijkheid en zachtheid. Door de zachte roze kussentjes die de hoofdvormen, heeft het de volksnaam 'kattepootje' gekregen. Er staat ook een prachtig exemplaar van hemelsleutel. Het sap van de stengels is een probaat middel tegen eelt en likdoorns. De purperen bloemen zijn zeer aantrekkelijk voor vlinders. En zo komen alfabetisch alle kruiden aan bod, van absintalsem tot en met Zonnevende. Cora van Beek heeft het vaak onder het genot van een bejnenbier opgetekend, volgens geheim recept. Of zoals zij zegt: „Voor iedere kwaal is een kruid gewassen.”

Tot en met 8 oktober kan worden voor- ingetekend op het boek voor € 14,50, daarna is het verkrijgbaar voor € 17,50 bij de Stichting Cultuurbehoud Breda vanaf zondag 11 oktober 2009.

Tot en met 8 oktober kan worden voor- ingetekend op het boek voor € 14,50, daarna is het verkrijgbaar voor € 17,50 bij de Stichting Cultuurbehoud Breda vanaf zondag 11 oktober 2009.

Cora van Beek

Antennaria dioica, het rozenkransje. Staat op de rode lijst van planten als zeer zeldzaam.

foto's Cees Janssens

Sedum telephium, de hemelsleutel. Een echte vetplant.

Lunaria annua, de Judaspenning. Lijkt op de bekende dertig zilverlingen.

Monnikskap